

CÓMO

informatieblad
TILBURG-MATAGALPA

NO!

extra editie

voorjaar • 2007

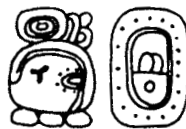
Die gedenkwaardige reis van februari 2007

Armoede en kracht

We hebben ons goed voorbereid

Het weblog van Ruud Vreeman

**'Het was mooi om samen
te feesten
en samen te dromen!'**

¡Cómo No!, het informatieblad over de Stedenband Tilburg-Matagalpa, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa (SSTN). **¡Cómo No!** verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de SSTN:

Adres: Stationsstraat 39
5038 EC Tilburg
Tel: 013-5368706
Fax: 013-5437096
E-mail: sstrn@hetnet.nl
Giro: 2783514
Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Redactie

Marian van Stiphout
Toon Oomen
Miranda van der Klaauw
Monique van de Sande

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Met medewerking van

Niko van Dorp
Roel van Gulp
Herman van Holt
Leo Kammers
Gon Mevis
Rob Muller
Peter Nouwens
Lian Smits
Ruud Vreeman

Foto's voorpagina

Marjon van Dorp

Fotobewerking

Francine van Werde

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Redactioneel

Werkbezoek

'Een lange vergadering over huisvesting ...' 'Vraag is wat er kan en moet gebeuren ...' 'Op alle terreinen zijn de noden hoog ...' 'Ingegaan werd onder andere op het ...' 'We praten op de universiteit over ...' Ja, er is veel gesproken. Veel gezien ook, veel gehoord, veel vergaderd, veel geschreven, veel gepraat. Gepraat? Maar, moest er dan niet worden gewerkt? Ja hoor es, 't zijn geen bouwvakkers of lassers of putjesscheppers die naar Matagalpa reisden, 't zijn directeuren, wethouders, beleidsmedewerkers; er was zelfs een burgemeester bij! Die werken niet met hun handen, maar met hun brein, hersencellen weetjewel, daar hebben zij er meer van dan een gewone mens, of nee: betere, denk ik. Geloof me, er is hard gewerkt daar in februari. Nou, hopelijk houden de deelnemers aan het werkbezoek al die hersencellen ook na terugkomst nog aan het werk. En hopelijk blijven ook de synapsen die iets te maken hebben met al het gesprokene, het gehoorde en geziene in Nicaragua actief. Dan gaat er binnenkort mogelijk heel wat gebeuren in Tilburg en in Matagalpa. Toch? Ik weet 't niet, ik ben er nog niet uit of ik de nabije toekomst met vertrouwen tegemoet zie of met een gezonde dosis wantrouwen. Maar een ding moet ik ze nageven, ze hebben in ieder geval de moeite genomen om te gaan kijken, te gaan luisteren. Ze zaten urenlang te vergaderen en te overleggen met hun kont op een harde stoel in plaats van op het warme zand van Isla Margarita. Ze zijn gaan kijken en ze hebben zich niet afgewend:

*No more turning away
From the weak and the weary
No more turning away
From the coldness inside
Just a world that we all must share
It 's not enough just to stand and stare
Is it only a dream that there'll be
No more turning away?*

Jeugdsentiment, althans voor de meesten van jullie, denk ik. Wie weet nog van wie?

Marian

Inhoud

Die gedenkwaardige reis van februari 2007	Miranda van der Klaauw	3
Vóór en ná	Toon Oomen	6
'From the inside out' Een impressie van een bezoek	Peter Nouwens	6
De Nederlandse bril is afgedaan	Leo Kammers	8
Armoede en kracht	Lian Smits	9
Over dagelijkse realiteit, vitaliteit en creativiteit	Roel van Gulp	11
We hebben ons goed voorbereid	Herman van Holt	12
Onderwijsprojecten in Matagalpa	Toon Oomen	13
Een andere blik op het bezoek aan Matagalpa	Niko van Dorp	14
Het weblog van Ruud Vreeman	Ruud Vreeman	16
Heimwee naar Matagalpa	Rob Muller	17
Zomaar een dag in Matagalpa	Toon Oomen	18
Reisverslag Matagalpa	Gon Mevis	20
Resultaten en follow-up	Miranda van der Klaauw	22
Agenda en kort nieuws		23
Dé foto van ¡Cómo No!	Toon Oomen	24

Die gedenkwaardige reis van februari 2007

Dat deze reis gedenkwaardig was, kunnen we rustig stellen. Het was voor het eerst in 23 jaar dat een Tilburgse burgemeester een bezoek bracht aan zusterstad Matagalpa in Nicaragua. Tevens waren de grootte van de groep en de deskundigheid van de deelnemers anders dan bij andere delegaties. Ook de projecten die werden gepresenteerd hadden een heel andere (financiële) omvang dan wij gewend waren.

De aanleiding voor het organiseren van deze delegatie was de uitnodiging die burgemeester Vreeman ontving van zijn ambtgenoot uit Matagalpa om de festiviteiten van '145 jaar Matagalpa' bij te wonen. Het initiatief om in het kielzog van Ruud Vreeman vervolgens een aantal andere mensen te laten meereizen, kwam van Harri Aarts, voorzitter van de gezondheidsgroep.

Hij wilde graag een aantal managers en directeurs uit de zorg uitnodigen, van instellingen die werkzaam zijn op terreinen waarop de werkgroep actief is. Vervolgens kwam Frans van Hoek, bestuurslid van de Stedenband, met het voorstel om ook het voor de Stedenband belangrijke thema onderwijs toe te voegen en dan met name beroepsonderwijs gericht op de lange termijn. En tot slot stelde Miranda van der Klaauw, coördinator van de Stedenband, voor om ook de mensen van de woningcorporaties mee te vragen. Een van de corporaties was immers al als adviseur betrokken bij het thema volkshuisvesting dat het Landelijk Beraad

Stedenbanden sinds vorig jaar uitvoert als onderdeel van het Landenprogramma Nicaragua. Daarnaast had de gemeente Matagalpa meerdere malen aangegeven hoe belangrijk het thema huisvesting voor haar is.

Nadat iedereen was uitgenodigd en toen definitief bekend was wie er mee zouden gaan, werden drie voorbereidende bijeenkomsten georganiseerd. Tevens ontvingen de deelnemers een map met achtergrondinformatie. >>

Gonzalo Navarro Alonso, burgemeester van Matagalpa, overhandigt een plaquette aan Ruud Vreeman
foto: Harri Aarts

leden van de delegatie met tolken en enkele Matagalpino's
foto: Harri Aarts

20-Yvonne Baijer

21-Michiel Bink

13-Rob Muller

16-Herman van Holt

17-Frans van Hoek

Wie gingen er allemaal mee?

(de nummers verwijzen naar de nummers in de foto)

Namens de gemeente Tilburg reisden mee:

1. Ruud Vreeman (*burgemeester*) en 2. zijn vrouw Ronny
3. Gon Mevis (*wethouder mondiale bewustwording*)
4. Saskia Bodelier (*ambtenaar mondiale bewustwording*)
5. Mike Alberts (*ambtenaar wonen*)

Vanuit de zorg sloten zich aan:

6. Leo Kammers (*lid van de Raad van Bestuur van de Zorggroep, waaronder Thebe*)
7. Henk Corthals (*psychiater bij de GGZ*)
8. Artie van Tuijn (*bestuursvoorzitter van de RIBW, voor mensen met een psychiatrische achtergrond*)
9. Peter Nouwens (*lid van de Raad van Bestuur van Prisma, voor mensen met een beperking*)
10. Lian Smits (*directeur van de Bocht, voor hulpverlening aan vrouwen en kinderen*)
11. Roel van Gorp (*directeur Kompaan, voor hulp aan jeugdigen*)
12. Jacques Wagtmans (*directeur MEE Brabant Noord, voor mensen met een beperking*)
13. Rob Muller (*fysiotherapeut met specialisatie baby's en kinderen*)

Uit de sector onderwijs waren aanwezig:

14. Niko van Dorp (*directeur van ROC Midden Brabant, middelbaar beroepsonderwijs*) en 15. zijn vrouw Marjon
16. Herman van Holt (*directeur CINOP, voor innovatie van beroepsonderwijs*)
17. Frans van Hoek (*adviseur bij CINOP en tevens bestuurslid SSTN*)
18. Toon Oomen (*werkzaam bij ROC, actief bij de onderwijsvakbond AOb, vrijwilliger bij de SSTN en tolk*)
19. Hubert Bink (*werkzaam bij ROC en mede-organisator van de reis*), 20. zijn partner Yvonne Baijer en 21. zijn zoon Michiel

Vanuit de volkshuisvesting:

22. Rob Suurmeijer (*directeur Tiwos*)
23. Rob Vinke (*directeur TBV Wonen*)
24. Johan Dunnewijk (*directeur Wonen Breburg*)

Tot slot namens de Stedenband:

25. Theo Smeele (*bestuurslid SSTN en vrijwilliger van de milieugroep; heeft zich tijdens deze reis aangesloten bij de groep huisvesting*)
26. Harri Aarts (*voorzitter werkgroep Salud en organisator van de reis*)
27. Carla Aarts (*vrijwilliger van de werkgroep Salud*)
28. Miranda van der Klaauw (*coördinator en tolk*)

En wat deden ze?

De delegatie was opgedeeld in vier subgroepen: onderwijs, moeder- en kindzorg, psychische zorg en volkshuisvesting. Alle groepen hadden hun eigen programma en hun eigen tolk, maar daarnaast waren er een aantal plenaire bijeenkomsten. De eerste dag werd aan de groep een duidelijk verhaal gepresenteerd over de situatie en de problemen van de stad Matagalpa in de regio Matagalpa. Ingegaan werd onder andere op het strategisch plan van de stad, waarin een aantal prioriteiten worden genoemd. De tweede dag begon ook plenair, waarna de subgroepen aan het werk gingen en vervolgens de rest van de week bezoeken aflegden en kennis maakten met hun 'eigen' sectoren. Woensdag, Valentijnsdag, was dé feestdag met overdag een officiële viering en 's avonds muziekgroepen op vier podia in de stad. Daarnaast hebben we mogen genieten van een Paardenparade op zondagmiddag, waar Gon zich met zijn trompet

achterop een auto aansloot bij een band en de Matagalpese burgemeester langs kwam op zijn eigen paard. En er waren de miss-Matagalpa-verkiezingen; een langdradige happening in een overvol park, waarbij niet eens de knapste miss won. Minstens even langdradig was de boekpresentatie over het boek 'Wijken van Matagalpa', waar het onmogelijk was om tussentijds te tolken en de delegatieleden dus zwaar op de proef werden gesteld. Daarentegen was de bijeenkomst met delegaties van lagere scholen een leuke en vrolijke ontmoeting en kon men tijdens het boompjes planten genieten van een prachtig uitzicht over de stad.

Een aantal delegatieleden geeft op de volgende pagina's een impressie van de reis. Zij geven daarmee tevens het belang aan van het zelf ervaren van de situatie in Matagalpa om daarna terug in Tilburg blijvend de schouders te zetten onder een thema of een project. En dat is belangrijk voor de stedenband: dat het draagvlak in Tilburg groeit en dat we Matagalpa ondersteunen, zowel als het gaat om basisbehoeften als om investeringen in meer structurele, duurzame samenwerking. Achterin dit blad leest u de resultaten.

Miranda van der Klaauw

vervoer van de 'VIP's'

Vóór en ná

Aan diverse mensen van de delegatie heb ik vooraf, hetzij tijdens het wachten op Schiphol, hetzij tijdens de reis de vraag gesteld wat men in Matagalpa dacht te gaan doen. Diverse Leden van de delegatie spraken hun verwachting uit. De vraag: 'Hoe kijk je terug op de ervaringen, in Matagalpa opgedaan?' zou vervolgens ná het bezoek beantwoord worden. Verwachtingen en terugblikken zouden in een speciale editie van de ¡Cómo No! geplaatst worden. Zo gezegd, zo gedaan. Op de volgende bladzijden volgen de bijdragen zowel van vóór als ná het bezoek.

Toon Oomen

'From the inside out' Een impressie van een bezoek

Wat voorafging

Peter Nouwens: Ik ben heel benieuwd wat er te zeggen is over de psychiatrie en de gehandicaptenzorg in Matagalpa. Er bestaat -als je het vergelijkt met Nederland- een scherp contrast. Ik heb me enigszins proberen in te lezen in de materie. Dan komt de vraag centraal te staan: Wat wil je dan nog en wat heb je te bieden?

Toen ik uitgenodigd werd voor deze reis was ik erg enthousiast. Na onze eerste bijeenkomst ben ik toch wel geschrokken. Ik bleek een verkeerdt beeld te hebben. De situatie in Matagalpa was aanzienlijk slechter dan ik verwacht had. Ook schrok ik van de grootte van de groep: Overvallen we de mensen in Matagalpa niet als we daar met zoveel mensen aankomen? Daarbij kwam nog het gedoe met vaccinaties en dergelijke.

Dit alles heeft nu een plek en ik ben weer erg gemotiveerd en benieuwd wat we gaan zien en hoe het gesteld is met de zorg voor mensen met een beperking in Matagalpa. Het hebben van een gehandicapt kind plaatst mensen voor grote problemen. In Matagalpa zijn de mensen al erg arm, een extra zorg voor een gehandicapt kind maakt het nog moeilijker. Een gehandicapt kind kan economisch gezien ook niets bijdragen, het is niet productief. Een ander probleem is het bestaan van beelden die vooral de moeders stigmatiseren. Zo denkt men bijvoorbeeld dat de vrouw (de moeder), tekort is geschoten en daardoor een gehandicapt kind heeft gekregen. Ook denken sommige mensen dat een handicap besmettelijk is, waardoor mensen met een handicap gemeden worden. Deze problematiek in Matagalpa doet -althans zo voel ik dat- een persoonlijk appèl op je.

Wat betreft het programma: Ik ben blij met de kleine subdelegaties waarmee we optrekken. Ik hoop overigens wel in direct contact te komen met dove en verstandelijk gehandicapte kinderen en hun ouders. Ik ben ook zeer benieuwd naar vormen van (zelf)organisatie, naar het speciaal onderwijs, de maatschappelijke ondersteuning.

Ik heb de intentie om aan dit bezoek een duurzaam vervolg te geven. Ik ben overigens praktisch ingesteld en vind het erg goed dat we stevig aan de slag gaan in Matagalpa en ons niet alleen beperken tot rituele bijeenkomsten.

Enkele weken later

Inmiddels ligt ons bezoek aan Matagalpa weer enkele weken achter ons en heb ik het 'gewone' leef- en werkritme weer opgepakt. Met enige regelmaat gaan mijn gedachten echter naar de mensen in Matagalpa. Het contrast met de situatie in Nederland is namelijk wel bijzonder groot. Ik merk dan ook dat het bezoek veel indruk op me heeft gemaakt.

In eerste instantie viel de 'verpletterende' schaarste aan alles op. Op alle terreinen zijn de noden hoog. Daaraan gekoppeld speelde de eerste dagen van het bezoek de volgende vraag regelmatig door mijn hoofd: Waar begin je hier in g...?

Rijkdom

De directe contacten met ouders en hulpverleners van psychiatrisch zieke mensen, mensen met een handicap en ondervoede baby's boden echter vrij snel houvast en waren ook bijzonder inspirerend. De rijkdom van Matagalpa ligt namelijk in het volk. In de vriendelijke, open en hartelijke volksaard. Maar zeker ook in het eigen initiatief dat genomen wordt, ondanks alle problemen. Ik heb bijzonder mooie en krachtige projecten mogen bezoeken gebaseerd op particulier initiatief en vaak ook in de vorm van zelfhulp en lotgenotenondersteuning.

Cuenta Commigo is daar een prachtig voorbeeld van. Lotgenoten die elkaar informeren, adviseren en helpen in hun zoektocht naar herkenning, erkenning en adequate hulpverlening van hun psychotische familieleden. Met minimale middelen wordt optimaal gepresteerd. Hierdoor ontstaat niet alleen meer begrip voor hun schizofrene familieleden, maar groeien de betrokkenen ook in hun rol als belangenbehartiger en als persoon.

Creatief

Maar ook de bezochte projecten Familias Especiales (vrienden van gezinnen met kinderen met een beperking) en Amistad (een school) zijn hier voorbeelden van. Beide projecten richten zich op mensen met een beperking. In de vorm van dagopvang, onderwijs en paramedische hulp wordt ondersteuning geboden aan kinderen met een diversiteit aan problemen. Familias Especiales bereikt op deze wijze 1200 gezinnen met een kind met een beperking.

Bijzonder creatief zijn de oplossingen die gevonden worden voor de vele vraagstukken welke zich aandienen. Vormen van ambulante hulp en netwerken van ervaren moeders, Madre Lider, in krottenwijken worden ingezet om gezinnen met gehandicapte kinderen in de krottenwijken of buiten Matagalpa te bereiken en te helpen. Familias Especiales heeft een eigen kaas- en yoghurtwerkplaats geopend. De yoghurt en de kaas worden gebruikt voor het ontbijt van de kinderen van de speciale families, die anders geen ontbijt zouden krijgen. Daarnaast worden de yoghurt en de kaas ook verkocht. Voor een aantal mensen met een beperking is het ook een prima werkplek. Vanuit Amistad is getracht om kinderen met een beperking te plaatsen in het gewone onderwijs. Dit is door allerlei bezwaren en beperkingen niet gelukt. Amistad heeft daarna een vorm van omgekeerd redeneren toegepast en heeft kinderen zonder een beperking toegelaten tot haar onderwijs. Een andere vorm van integratie. Het resultaat: inclusief onderwijs waar in Nederland reikhalzend naar wordt uitgekeken. Opvallend bij alle projecten is de rol van vrouwen. Zij zijn de grote, drijvende krachten achter de ontwikkelingen in de zorg.

Pecunia

De mensen in Matagalpa en zeker ook de mensen met een beperking doen klaarblijkelijk een sterk appèl op mensen buiten Matagalpa. Legio zijn de gouvernementele en niet gouvernementele, buitenlandse organisaties die de mensen in Matagalpa ondersteunen. Dit staat in schril contrast met de bijdrage van de lokale, departementale en nationale overheden in Nicaragua. Ik heb dit overigens niet beleefd als een vorm van onwil maar veel meer als een vorm van onmacht. Het ontbreekt de overheden aan middelen (pecunia) en wellicht ook aan kennis om de (geestelijke) gezondheidszorg verder te ontwikkelen. De projecten worden overigens wel erkend door de lokale overheid.

Afhankelijkheid

Ik wil hier ook een enkele kanttekening maken bij het bezoek dat we hebben afgelegd.

Onder leiding van de burgemeesters zijn we met een groot gezelschap met bobo's op pad gegaan. Tegen de achtergrond van een structurele schaarste aan middelen en mogelijkheden heeft dit wellicht een bepaald financieel verwachtingspatroon opgeroepen. Plannen werden ook, lopende het bezoek,

yoghurtfabriekje in Matagalpa
foto: Harri Aarts

vlot aangepast om aan de verwachtingen van de bezoekers te voldoen. Haast een vorm van 'geleerde, financiële afhankelijkheid'. Niet de externe financiering van projecten maar het ontwikkelingsvermogen van Nicaraguanen zelf dient centraal te staan. Niet de eisen van de bezoekers maar de plannen van de mensen in Matagalpa moeten leidend zijn. Alleen op deze wijze wordt het pad naar structurele veranderingen bewandeld. De werkgroep Salud Mental heeft zich gecommitteerd aan een aantal initiatieven in Matagalpa. Wat mij betreft op een duurzame wijze. Ik lever graag een bijdrage aan de structurele verbetering van de gezondheidszorg in Matagalpa.

Peter Nouwens (Prisma)

Als je door dit artikel geïnteresseerd bent geraakt in het thema, of als je op een of andere manier wilt meehelpen -bijvoorbeeld om als vrijwilliger mee te denken in een werkgroepje- dan kun je mailen naar Harri Aarts: h.aarts@home.nl

Peter Nouwens met kind met syndroom van Down
foto: Marjon van Dorp

De Nederlandse bril is afgedaan

Leo Kammers antwoordde het volgende op de vraag: Wat denk je in Matagalpa te gaan doen? 'Ik ben buitengewoon nieuwsgierig, ik heb niet alleen belangstelling, maar denk er ook aan dat er een project mogelijk moet zijn dat iets voor de mensen daar betekent. Wat m'n verwachtingen betreft: nee, ik heb nog géén concrete verwachtingen. Ik wil het over me heen laten komen. De uitnodiging van onze burgemeester om mee te gaan hebben we in het management besproken: deze geste heeft ons geprikkeld en ik vroeg me af: hoe ziet dat er nu uit? Onze instellingen hebben weliswaar contacten in Roemenië en op Curaçao, maar dit is totaal iets anders. Hoe gaan we nu met zo'n uitnodiging om? Ik zie dit overigens niet als een solo-actie, ik zal bij terugkomst zeker mijn netwerk aanspreken. Logisch is dat wat er ook moge plaats gaan vinden, verankerd moet zijn in een breder kader, bijvoorbeeld met de Saludgroep van de Stedenband, deze "borging" is noodzakelijk wil het niet voortijdig doodbloeden.'

Als je het programma doorneemt: wat valt je dan op?

'Ik vind het heel prettig dat het om "werken" gaat en dat we geen versiering zijn, deel uitmakend van allerlei rituelen, protocollen. Het gaat hier om de inhoud. Dat dit gebeurt in subgroepjes vind ik uitstekend. We zijn namelijk met te velen om alles gezamenlijk te doen.'

Na het verblijf schreef Leo het volgende:

Mijn nieuwsgierigheid nam gaande de reis alleen maar toe. Hoe goed de voorbereiding ook was, hoe goed je je ook inleest in de stukken en hoe duidelijk vaak met televisiebeelden omstandigheden worden getoond, van de werkelijkheid bleek ik veel minder een idee te hebben, laat staan ervaring. Wij hebben een fantastische ontvangst gehad en onze gastheren en gastvrouwen waren buitengewoon toegankelijk, gastvrij en enthousiast.

Wij als gast werden binnen de hen beschikbare mogelijkheden in de watten gelegd, waar ik het op gezette momenten best moeilijk mee had. Zo te delen van de armoede is op zich een ervaring die ik denk ik niet zal vergeten.

De werkbezoeken die door ons zijn afgelegd, en in deze denk ik in het bijzonder aan het Casa Materna, het ziekenhuis en een polikliniek, hebben diepe indruk op mij gemaakt. Ook uit de reacties van mijn medereisgenoten bleek dat we allemaal

Leo Kammers in gesprek met Artie van Tuijn
foto: Harri Aarts

met de beste bedoelingen bleven zitten met vragen als: waar moet je beginnen, is het niet dweilen met de kraan open, wat kun je in hemelsnaam doen aan een, hoe beperkt dan ook, structurele verbetering? Ik heb ook sterk de indruk dat de verwachtingen bij onze gespreksgenoten hoog gespannen waren en, laten we eerlijk zijn, de bedragen waar zij over spreken als gigantisch, tellen hier in Nederland feitelijk veel minder mee.

Het inhoudelijke programma was buitengewoon goed voorbereid en er is hard gewerkt om een en ander door te spreken en van een reactie te voorzien. Absoluut leidend daarbij is voor mij geweest de aangegeven prioritering door de mensen in Matagalpa zelf. Het gaat er niet om wat wij het belangrijkste vinden, het gaat erom wat door hen als meest belangrijk wordt ervaren. Daarom hebben wij ons ook sterk voorgenomen om na terugkeer verder te praten over de eventuele realisering en de kansen en mogelijkheden die wij hier zien ten aanzien van de door Matagalpa aangegeven prioriteiten. Het was niet alleen protocol en ritueel, het was stevig doorwerken, proberen de verwachtingen te temperen, maar wel met een positieve insteek om hierop door te gaan. De Nederlandse bril is in ieder geval afgegaan en met de verdere uitwerking van een en ander zal diezelfde bril nog menigmaal af moeten gaan.

De sfeer in de delegatie was uitstekend. Wij hebben met elkaar ook vele gezellige en ontspannen momenten gehad, maar bovenal hebben wij met elkaar ervaringen gedeeld; ook onze meer emotionele ervaringen hebben we kunnen delen. Petje af voor de Stedenband, het enthousiasme van de mensen werkt zeer aanstekelijk.

Leo Kammers (Zorggroep West- en Midden-Brabant)

Als je door dit artikel geïnteresseerd bent geraakt in het thema, of als je op een of andere manier wilt meehelpen -bijvoorbeeld om als vrijwilliger mee te denken in een werkgroepje- dan kun je mailen naar Harri Aarts: h.aarts@home.nl

Casa Materna
foto: Harri Aarts

Armoede en kracht

Voor ze naar Nicaragua vertrok vertelde Lian Smits, directeur van de Bocht, over haar plannen in Matagalpa:

Ik ga proberen iets te begrijpen van de moeder-kind-relatie in Matagalpa. Ik ben namelijk geschrokken van het geweld tegen vrouwen waar ik over gelezen heb onder andere in de ¡Cómo No! Ik heb me voorbereid. Zo neem ik Spaanstalige folders mee 'Tégen huiselijk geweld'. Hier en daar is er wel aandacht voor, maar de roependen blijven vaak roependen in de woestijn. Men hoort het aan en men gaat over tot de orde van de dag. Ik weet nu nog niet wat er met de signalen gebeurt.

Iets anders: bij ons werkt er een Argentijnse vrouw en ze vertelde dat de meisjes daar (in Matagalpa) zulke slechte gebitten hebben. Welnu, ik heb in m'n koffer wel zo'n twintig tubes tandpasta en tandenborstels zitten.

Ik vind het eigenlijk heel erg, dat de plek van vrouwen

en kinderen zó gemarginaliseerd is, terwijl ze zó belangrijk zijn. Ik heb namelijk begrepen dat de economie zowat draait op het werk van vrouwen.

Wat het programma betreft: Ik zie er echt naar uit, er staan zo veel punten op die dichtbij mij en mijn beleving liggen.

Terug in Tilburg - 25 februari 2007

Ondertussen ben ik bijna een week terug uit Matagalpa. Ik ben een beetje bijgekomen van alle indrukken (én van de -toch wel vermoeiende- reis). Allereerst zou ik zowel de Stedenband Tilburg-Matagalpa als het Comité Mano Vuelta een groot compliment willen maken voor de organisatie én voor het programma. Absoluut prima gedaan. >>

Jonge moeders

Terugkijkend overheerst het idee van een indrukwekkende ervaring van 'armoede en kracht'.

Ik heb in die week in Matagalpa het programma voor de gezondheidszorg meegelopen. In dat programma was ook ruimschoots voorzien in informatie over de zorg en ondersteuning voor (veelal jonge) moeders en kinderen. In Nicaragua overlijden twintig maal zo veel moeders bij de geboorte van hun kind als in Nederland. Er zijn veel jonge moeders (al vanaf dertien of veertien jaar), heel veel alleenstaande moeders en er is sprake van een stevige macho-cultuur. De katholieke kerk heeft bepaald dat voorbehoedsmiddelen en abortus niet mogen (al is de praktijk ook regelmatig anders).

Het is sowieso bijzonder om met een aantal bestuurders van grote en kleine gezondheidszorgorganisaties in Nicaragua te zijn. In alle werkbezoeken overheersen de concrete vragen, problemen én initiatieven. Als Nederlandse bestuurder ben je gewend om in processen, ketens en kaders te denken. In Matagalpa word je heen en weer getrokken tussen de concrete schrijnende situaties en je vakhouding om niet alleen een korte-termijnantwoord te geven.

Betrokkenheid

De belangrijkste ontwikkelkracht in Matagalpa komt écht voort uit de betrokkenheid, samenwerking en ideeën van vrouwen. Tegelijkertijd betalen vrouwen en hun kinderen de grootste prijs van de armoede en afhankelijkheid. Bij de Bocht kennen we natuurlijk ook het gegeven dat vrouwen 'voor zichzelf meetellen door een man' en daar heel ver in gaan. En ook zij betalen -gelukkig een heel andere- prijs van armoede en afhankelijkheid.

De mensen in Matagalpa zijn vriendelijk en gastvrij. Ze zien er over het algemeen heel verzorgd uit, ook in soms erbarmelijke omstandigheden. Ik heb veel respect voor de positieve ambitie die er is in Matagalpa. Je ziet ook dat 'kleine' bedragen een groot verschil kunnen maken. Voor meer structurele vooruitgang is het natuurlijk ook nodig economische ontwikkeling als motor te krijgen. Ik hoop dat het nieuwe regime meer zal investeren in structurele ontwikkeling voor arme mensen.

Waardevolle ervaring

Vanuit onze rijke omgeving past volgens mij ook veel bescheidenheid in het geven van goedbedoelde adviezen. Er is nog maar zo kort sprake van een beetje sociale en economische infrastructuur, dat er nauwelijks basis is.

Voor mij is Nicaragua een waardevolle ervaring geweest. Met parallellen met onze Westerse wereld, en ook met parallellen met de ontwikkelingswereld in Afrika. Voor mij maakt het de problemen van vrouwen op de Bocht niet betrekkelijker, wel bijna universeler. Ik hoop dat we met de werkgroep gezondheidszorg een steentje kunnen bijdragen aan een stapje verder in Matagalpa.

Lian Smits (de Bocht)

moeder en kind
foto: Marjon van Dorp

'taxi' naar het gemeentehuis met
links op de auto Lian Smits
foto: Harri Aarts

straatbeeld in Matagalpa
foto: Marjon van Dorp

Over dagelijkse realiteit, vitaliteit en creativiteit

Ook Roel van Gulp, directeur van Kompaan, ontkwam niet aan de vraag van Toon: 'Wat ga je in Matagalpa doen?' En ook hij schreef een terugblik, kort maar krachtig.

Niet als toerist

Ik wil kennismaken met organisaties die zich in Matagalpa met jeugd bezighouden: Wát doen ze? Hóe doen ze het? En ik wil onderzoeken wat we van elkaar kunnen leren.

Zo'n reis is interessant, omdat ik in een andere cultuur kom en dan níet als toerist. Ook vind ik het boeiend -al komt het niet op de eerste plaats- om met collega's uit Tilburg dezelfde indrukken op te doen en daarop te reflecteren. Volgens mij geeft dat een impuls, ook naar onszelf. Over wat ze in Matagalpa doen aan jeugdzorg heb ik vooralsnog geen hoge verwachtingen, wel van wat

voor het museum Carlos Fonseca (Roel van Gulp, Toon Oomen, Ruud Vreeman en Jacques Wagtmans)
foto: Miranda van der Klaauw

jongeren in Matagalpa
foto: Marjon van Dorp

in en rond het Casa Materna gebeurt, maar ik doel hier op de straatjeugd, de drop-outs. Ik heb er geen concreet beeld bij. Ik wil ook het psychiatrieproject leren kennen. En wat betreft het programma: het ziet er goed uit, volgens mij geeft het een aardig inkijkje. Er moet écht iets te doen zijn!

Steun

Enmaal terug in Tilburg kijk ik terug op een bijzonder geslaagde reis. In een zeer gedegen voorbereid programma hebben we kennis kunnen maken met een groot aantal initiatieven op het terrein van moeder-kind-zorg, opvang van ondervoede baby's, opvang en begeleiding van op straat werkende kinderen, ondersteuning van familieleden van mensen met een psychose en nog veel meer. Twee ervaringen strijden daarbij om voorrang: aan de ene kant de armoede en uitzichtloosheid die de dagelijkse realiteit van veel inwoners van Matagalpa bepalen en aan de andere kant de vitaliteit en creativiteit waarmee talloze mensen en (vaak kleine) organisaties een perspectief op een beter bestaan proberen te scheppen. Dat daarbij steun op zijn plaats is, lijdt geen twijfel. Ik vind het een uitstekende zaak dat de Stedenband Tilburg-Matagalpa en haar partner in Matagalpa daarbij in nauwe samenwerking komen tot een selectie van projecten waarvoor partners in Tilburg gezocht worden. Ik heb gemerkt dat daarbij de verwachtingen in Matagalpa soms hoger gespannen zijn dan wij kunnen waarmaken. Vanuit hun positie gezien is dat heel logisch, maar helaas kunnen wij, ook in onze relatieve rijkdom, echt lang niet altijd doen wat mensen graag zouden willen. Maar we kunnen in ieder geval proberen iets te doen. Daartoe is Kompaan, samen met de andere partijen die aan het werkbezoek hebben deelgenomen, ook zeker bereid. Een eerste vertaling daarvan heeft al plaatsgevonden in de vorm van steun aan de familieleden van mensen met een psychose (Cuenta Conmigo) en aan de opvang van ondervoede baby's. En ook voor de realisatie van de zo gewenste moeder-kind-(kraam)kliniek, ingebed in een geheel van ambulante voorzorg en nazorg, willen de Tilburgse partijen zich op één of andere manier inzetten.

Roel van Gulp (Kompaan)

We hebben ons goed voorbereid

Ook aan Herman van Holt (directeur van CINOP) wordt de vraag gesteld: 'Wat ga je doen in Matagalpa?' Hieronder leest u wat zijn plannen waren en wat daarvan is terechtgekomen.

Goede gesprekken

Ik hoop veel te leren van onderwijssystemen in Nicaragua, ik hoop ook goede contacten op te bouwen met mensen uit het onderwijsveld en verder hoop ik dat de onderwijspartners geïnteresseerd raken in onderwijssystemen in de wereld.

Ik reken op goede gesprekken met mensen in Matagalpa en ook met autoriteiten in Managua. Zo hebben we een afspraak met de directeur in Nicaragua van de Wereldbank. Het gaat in deze om een relatie op te bouwen, kennis te delen, om strategische concepten te ontwikkelen, met name binnen het beroepsonderwijs. Hierbij denken we aan de langere termijn (ongeveer anderhalf jaar). We willen het -wat wij noemen- Midden en Kleinbedrijf betrekken bij dit type onderwijs. We hebben ons goed voorbereid. Zo hebben we gesproken met de voormalige ambassadeur van Nederland in Nicaragua, de heer Kees Rade. Hierbij hebben we het uiteraard gehad over financiën, alsook over de rol van de Nederlandse ambassade in dit land. Ik ben erg enthousiast over de gemêleerdheid qua samenstelling van deze delegatie. Ik ben benieuwd naar de inhoud van de Stedenband, naar processen binnen bepaalde vakgebieden.

Bouwbrigades

En dan nog een klein detail: vroeger (in 1985) werkte ik voor de Bouw- en Houtbond FNV. Toen gingen er zogenaamde bouwbrigades vanuit de FNV naar Nicaragua. Ik wil -als daar gelegenheid voor is- onderzoeken welke effecten zulke brigades hebben gehad.'

Bedrijfsleven

Mijn verwachting wat betreft het programma is prima uitgekomen. Het was een volle week waarbij het zowel fysiek (gemiddeld drie vergaderingen, overleggen of bezoeken per dag) als ook emotioneel vermoeiend was. Geweldig was het om met vakgenoten over het beroepsonderwijs van gedachten te wisselen en samen te onderzoeken wat de mogelijke toepassingen zijn in Nicaragua. De visie die wij hadden om het beroepsonderwijs te laten ontwikkelen via het bedrijfsleven (midden- en kleinbedrijf MKB) en daarvoor ook het MKB te ontwikkelen, vond veel bijval. Zowel bij de opleidingsautoriteiten (INATEC) als ook bij de vakbond (ANDEN) en de politiek (FSLN) viel deze denklijn goed.

Visie

Het viel ons op dat het middelbaar beroepsonderwijs niet of nauwelijks ontwikkeld is en dat er ook nagenoeg geen budgetten beschikbaar zijn. De noodzaak voor de ontwikkeling van het MKB wordt als zeer urgent gezien. Om tot een duurzame economische ontwikkeling te komen in Matagalpa en geheel Nicaragua is de ontwikkeling van het beroepsonderwijs een must. Ook in het overleg met de Wereldbank en de ambassade van Nederland in Managua werd deze visie gedeeld. Kortom het bezoek was meer dan de moeite waard en op ons vakgebied kan veel worden gedaan.

Concreet gezien is er afgesproken dat CINOP op 'korte' termijn een aantal workshops zal verzorgen over het thema economische ontwikkeling via VET (Vocational Educational and Training).

Wordt vervolgd!

Herman van Holt (CINOP)

Als je door dit artikel geïnteresseerd bent geraakt in het thema, of als je op een of andere manier wilt meehelpen -bijvoorbeeld om als vrijwilliger mee te denken in een werkgroepje- dan kun je mailen naar Frans van Hoek: fhoek@cinop.nl

vergadering over onderwijs op de Universiteit van Matagalpa

foto: Harri Aarts

toespraak van Ruud Vreeman tijdens grootse bijeenkomst met vertegenwoordigers van alle scholenbanden

foto: Toon Oomen

ontvangst op de universiteit van Matagalpa

foto: Miranda van der Klaauw

Onderwijsprojecten in Matagalpa: stukjes van een grote legpuzzel

Gesprekken met mensen uit het Matagalpese onderwijsveld hebben aan geïnteresseerde delegatieleden heel wat stukjes van de legpuzzel blootgelegd. Gemakkelijke oplossingen zijn vooral nog niet voorhanden. Hieronder een hernieuwde kennismaking.

Is het nu bijscholing? Of *educación permanente*? Of professionalisering? Welke term is het meest geschikt? Vragen uit een discussie over een project van het Comité Mano Vuelta betreffende een cursus voor leerkrachten. Ze hechten belang aan woorden. De wetstermen zijn richtsnoer, wettelijke erkenning van de cursus is een vereiste voor de koppeling aan loonschalen. Tijdsinvesteringen doen we niet 'zomaar'. Vóór wat hóórt wat, óók in Nicaragua! Het is een voorbeeld.

overhandiging van leermiddelen door Ruud Vreeman aan leerkrachten
foto: Toon Oomen

vergadering met het Comité Mano Vuelta en ANDEN
foto: Toon Oomen

Decreet

Het onderwijs is problematisch, zowel in het klein -bijvoorbeeld het salaris voor de individuele leerkracht- als in het groot -bijvoorbeeld het ontbreken van kwalitatief goed uitgeruste beroepsopleidingen. Er is meer: veel kinderen in Nicaragua gingen niet naar school. De minister van de nieuwe (Sandinistische) regering vaardigt een decreet uit: het onderwijs is gratis, alle kinderen naar school. Gevolg: de kinderen gaan in groten

getale naar school met als gevolg: de schoolgebouwen puilen uit, leerlingen zitten op de speelplaats onder de boom op de grond. Bovendien blijkt dan ook dat een school niet over de middelen beschikt zoals boeken, schriften, stiften, laat staan over didactische leermiddelen, die nodig zijn bij het lesgeven. Uit de meest recente berichten blijkt nu een probleem ontstaan te zijn over toezeggingen van de vorige regering, die de huidige niet nakomt. Groot probleem onder het personeel, want het betreft uiteraard de salariering!

Terug naar ons bezoek van februari jongstleden. Onderwijs was namelijk één van de terreinen waar we onze aandacht op richtten: CINOP, in de personen van Herman van Holt en Frans van Hoek, was zeer geïnteresseerd in de vraag hoe het (beroeps)onderwijs tegemoet komt aan de vragen van het bedrijfsleven. Zelf wilde ik meer weten over het fenomeen kinderarbeid, schooluitval, het thema van 'het niet naar school gaan van kinderen'. Bovendien hebben we een jarenlang contact met de onderwijsvakbond ANDEN. Er ligt vanaf vorig jaar april een voorstel om het beurzenproject -dat we samen met ANDEN realiseren- langzaam om te zetten in een ander type project, namelijk een bijscholing voor leerkrachten. Hieromtrent zouden ook knopen doorgehakt moeten worden. Eén van de delegatieleden, Niko van Dorp, is voorzitter van de directie van het ROC Midden Brabant en dus ook geïnteresseerd -overigens niet alleen- in wat er leeft in het onderwijsveld in Matagalpa. Hij stelde zich onder meer ten doel zicht te krijgen op mogelijkheden voor studenten en docenten van het ROC bij het ondersteunen van projecten, denkend aan stages en uitwisseling van know how in onderwijsprogramma's (elders in dit blad vindt u bijdragen van Herman en Niko).

Interessante vragen

Wat betreft het beurzenproject is afgesproken dat de studenten, die nu nog hun beurzen ontvangen, deze continueren, maar dat er géén nieuwe beurzen verstrekt zullen worden. Tegelijkertijd wordt een begin gemaakt met het starten van een cursus voor basisschoolleerkrachten om hun deskundigheid te bevorderen. Er zijn overigens tal van vragen die open zijn: wie voert het programma uit? De UNAN, de universiteit, of José Martí (de Matagalpese Pabo)? Hoelang moet zo'n cursus duren? Welke inhoud wordt behandeld? Welke status krijgt het te verwerven diploma? Even interessante als urgente vragen. We hebben ons hierover al een keer gebogen in het bijzijn van een vertegenwoordiger van het Nicaraguaanse ministerie van Onderwijs (Mined). Het laatste woord is hierover nog niet gevallen, dus: 'wordt vervolgd'!

Edismat

Edismat is lange tijd niet in het Tilburgse nieuws geweest. Toch is het een project dat de moeite waard is: het bestaat nog steeds, in de werkplaatsen wordt én geproduceerd én geleerd. Nieuwe impulsen kunnen zorgen voor meer werk: meer producten en dus meer leren. Dit is afhankelijk van opdrachten die binnenkomen als er woningen gebouwd gaan worden. Er zijn plannen in die richting. De formule 'werken + leren' verdient verbreding en navolging. De gemeente Matagalpa maakt zich daar hard voor, echter binnen de (financiële) beperkingen. Het project Edismat staat of valt met de bereidheid en inzet van het management om de scholing te (blijven) ondersteunen. Hubert Bink heeft zich tijdens het bezoek ingespannen om informatie in te winnen en voorstellen te bedenken om de intenties van het project overeind te houden: meer >>

producten, meer leerelementen, meer kansen voor Matagalpese jongeren.

Niet naar school

Tot slot wil ik ingaan op de strijd tegen 'het- niet- (meer) naar- school- gaan' van basisschoolkinderen. Een bescheiden onderzoek onder leerkrachten wijst uit, dat ouders een beslissende rol spelen: ze stimuleren kinderen of ze doen dat niet. De thuissituatie is sowieso belangrijk: is het een groot gezin? Zijn er permanente spanningen? Is er sprake van huiselijk geweld? Moet het kind meehelpen het gezinsinkomen op te krikken? Slaapt het voldoende om uitgerust deel te nemen aan de lessen? Zien de ouders het belang van onderwijs in? Antwoorden op deze vragen doen deelname aan onderwijs voorspellen. Onze grote vraag is nu: hóe kunnen we hier een positieve bijdrage leveren, zodat kinderen niet de dupe zijn van één of meerdere probleemvelden? Uiteraard is een globalere analyse gewenst, zo niet vereist om een bijdrage te

leveren. De werkloosheid, het schamele inkomen van de ouders, de armoedige woonsituatie: als deze factoren niet anders, béter zijn, is het dweilen met de kraan open. Toch zoeken we onder andere als leden van de Algemene Onderwijsbond samen met onze partners in Matagalpa, Comité Mano Vuelta en ANDEN naarstig naar elementen die een bijdrage leveren. Dit proces is in volle gang.

Toon Oomen

Heb je interesse om mee te werken of mee te denken in een werkgroep over dit thema, neem dan contact op met Toon Oomen: to.til@home.nl

Een andere blik op het bezoek aan Matagalpa

Elk delegatielid heeft het bezoek op zijn of haar eigen wijze ervaren, beleefd. De projecten die bezocht werden, worden dan ook verschillend gezien, analyses kunnen verschillen. Ook kritische noten worden gekraakt. Hieronder blikt Niko van Dorp, voorzitter van de ROC-directie, terug op het bezoek. Hierbij schuwt hij kritische vragen en uitingen van twijfels niet.

Het bezoek aan Matagalpa en Nicaragua vond ik leerzaam, interessant en vooral indrukwekkend en verbazingwekkend. Ik ben inmiddels in meer ontwikkelingslanden geweest, maar desondanks schrok ik van wat ik hier aantrof. Bovendien had ik er (terugkijkend) ook niet altijd een goed gevoel bij. Sterker nog, ook terugkijkend voel ik me onmachtig. In veel landen kom je schrijnende situaties tegen, immense tegenstellingen tussen arm en rijk en een gebrek aan perspectieven voor de 'onderkant van de samenleving'. Daar staan vaak hoopgevend bewegingen en initiatieven tegenover, die je op zijn

Niko van Dorp, Artie van Tuijn, Rob Muller, Peter Nouwens ontmoeten Teresa van het Comité Mano Vuelta
foto: Harri Aarts

slecht wegdek in Matagalpa

foto: **Marjon van Dorp**

verkrachting. De komst van een kraamcentrum voor deze jonge vrouwen is van wezenlijk belang. Al is het maar om te voorkomen dat nog meer vrouwen in het kraambed komen te overlijden. Maar ... als er dan tegelijkertijd aan de voorkant niets kan gebeuren. Als er in het onderwijs, vanwege de katholieke tradities in het land, geen aandacht mag worden besteed aan seksuele voorlichting, aan geboortebeperving, voorbehoedmiddelen en dergelijke. Als er alleen door groepen vrijwilligers in de kraamkliniek voorlichting mag worden gegeven over family planning (als het eerste kind zich al heeft aangediend), dan span je voor mij het paard achter de wagen. Dan is zo'n kraamkliniek niet alleen nu een dringende behoefte, maar ook nog over tien en misschien ook nog over 25 jaar. Vraag is wat er dan kan en moet gebeuren om zaken echt structureel aan te pakken en wie dat wil. Misschien heb ik niet goed gekeken en geluisterd, maar ik miste het geloof en de hoop op structurele verbetering. Allerlei misstanden (in mijn ogen) leken haast wel breed geaccepteerd. En misschien kan dat ook niet anders, maar voor mij voelt dat daarom nog niet lekker.

Naaiatelier

Het enige project, waar ik een echt goed gevoel over had, was Edismat, de gemeentelijke werkplaats. Ten minste ... bij het naaiatelier. Daar werd vrouwen scholing en perspectief geboden, ook in de vorm van het meegeven van de naaimachine aan het eind van de opleiding. Als ze al niet aan het werk gingen in de textiel, dan konden ze in ieder geval voor het eigen gezin kleren maken en/of voor de verkoop in het informele circuit. Tegelijkertijd was het hier teleurstellend, dat de andere werkplaatsen nauwelijks werden benut. In ieder geval waren er geen tot nauwelijks mensen in opleiding.

minst het gevoel geven dat er vooruitgang geboekt wordt en dat een land in ontwikkeling is. Ik heb dat gevoel in Nicaragua (helaas) te weinig gehad. Ik vraag me in alle eerlijkheid af, of de bevolking er over pakweg tien jaar beter voor zal staan. Ik heb daar zelf weinig vertrouwen in.

Niet hoopgevend

De meeste projecten en initiatieven, die we tijdens het werkbezoek aandedden, leverden inspanningen 'aan de achterkant'. Zo werd er bijvoorbeeld zorg en begeleiding geboden aan (werkende) straatkinderen. Op zich een prima project, met enthousiaste kinderen, bevlogen beroepskrachten en vrijwilligers en zichtbare en tastbare resultaten. Wat ik echter miste, dat zijn initiatieven of projecten die er op gericht zijn dat er op termijn geen straatkinderen meer rondlopen. Ik heb er daarbij vooral ook weinig zicht op gekregen of er op beleidsniveau aandacht is voor dit soort zaken en of de politieke wil er echt is om dit soort zaken aan te pakken of dat het vooral een probleem is om daar de financiële middelen voor te organiseren. Ik vond de contacten met de burgemeester en zijn gemeenteraad bepaald niet hoopgevend. Zij leden niet zichtbaar onder de ellende in het land, reden in dure terreinwagens en hielden er erg invloedrijke vriendjes op na. De herinnering aan de 'paardenparade' en dan met name het machtsvertoon van de heersende klasse spookt ook nu nog door mijn hoofd.

Tijdens de tweede week in Nicaragua bivakkeerden we in een middenklasse hotel in Leon, toevalligerwijs in eigendom bij de locoburgemeester van die stad. Daar vond op een avond een partijbijeenkomst plaats van de 'liberalen'. Ook dat was een redelijk decadent gezelschap met vervoermiddelen, die jij en ik in ieder geval niet kunnen betalen.

Katholieke tradities

Eenzelfde wat onmachtig gevoel had ik rond de initiatieven voor een nieuwe kraamkliniek. Twee van de vijf moeders in Matagalpa is tiener en dan vaak ook nog het slachtoffer van incest of

Verbazend vond ik ook de slechte toestand van de wegen -behalve die van de Panamerican Highway- en meer in het bijzonder de trottoirs. Dat de gemeente zich hier niet om bekommert is ronduit schandalig. Het kan toch niet anders dan dat jaarlijks vele tientallen mensen enkelbanden scheuren of anderszins gekwetst raken, met alle consequenties van dien. Maar ook hier lijkt weer zo'n apathie te heersen. Ook omwonenden voelen zich niet geroepen om een plank over een gat te leggen of een 'stoepkrater' vol zand of stenen te storten.

Niet geschoten ...

Ook rond de inzet vanuit de Stedenband Tilburg-Matagalpa in Matagalpa zit ik wel met wat vragen. Enerzijds verdient het veel waardering dat al zoveel jaar een relatie wordt onderhouden en steun wordt geboden. Anderzijds verbaasde ik me over de veelheid aan projecten waaraan wordt bijgedragen. Er wordt met hagel geschoten. En natuurlijk, niet geschoten is altijd mis, maar ik vroeg me af waarom er niet minder projecten geselecteerd zijn, waardoor gerichtere en structurelere steun geboden kan worden. Ook verbaasde ik me erover, dat er geen contact is met zusterorganisaties in andere Europese landen (zoals Wuppertal) om hulp en bijdragen op elkaar af te stemmen. Misschien is dat overigens allemaal al lang geprobeerd en zette het geen zoden aan de dijk. Maar mij viel het in ieder geval op.

En tenslotte kon ik me niet aan de indruk onttrekken, dat er door het bezoek uit Tilburg, met een burgemeester en directeurs van tal van organisaties, verwachtingen waren gewekt in Matagalpa die niet realistisch waren of ... misschien was men wel verrekke goed geïnformeerd en op de hoogte, maar werd toch op een wat onbeholpen manier geprobeerd het onmogelijke voor elkaar te krijgen. En dan werd de Stedenband daarmee weer in een lastig parket geplaatst.

Veel indrukken en vooral ook veel, heel veel vragen.

Vanuit het ROC lopen er vanuit meerdere opleidingen en sectoren studenten stage in onder meer Bosnië, Burkina Faso en Tanzania. Wellicht kan dat ook in Matagalpa (denk aan Spaanssprekende Antillianen in de welzijns- en zorgopleidingen bij voorbeeld). Terwijl ik dit typ, voel ik echter ook enige aarzeling.

Niko van Dorp (ROC), maart 2007

Heb je interesse om mee te werken of mee te denken in een werkgroep over dit thema, neem dan contact op met Toon Oomen: to.til@home.nl

Het weblog van Ruud Vreeman

09/02 Werkbezoek Matagalpa

Ik mag als eerste burgemeester van Tilburg daadwerkelijk op bezoek in Matagalpa. Met deze stad in Nicaragua heeft Tilburg al meer dan twintig jaar een stedenband. Deze is ontstaan doordat enthousiaste Tilburgers aan de slag gingen met projecten in Nicaragua. Samen met wethouder Mevis en vertegenwoordigers van diverse organisaties zoals woningcorporaties en andere maatschappelijke instellingen gaan we een officieel bezoek brengen en kijken hoe we de banden kunnen versterken. Vandaag vliegen we, morgen begint daar het officiële programma.

Gon Mevis, Ruud Vreeman, Gonzalo Navarro Alonso, Ronny Vreeman en de loco-burgemeester van Matagalpa
foto: Harri Aarts

Ruud Vreeman en Gon Mevis planten de eerste boom van het Geboortebos
foto: Harri Aarts

14/02 Geboortebos

Het werkbezoek aan Matagalpa zit er weer bijna op. Een aardig moment was de overhandiging van de cheque ter waarde van 20.000 euro, die wethouder Gon Mevis mocht overhandigen aan de gemeente Matagalpa. Met dit bedrag realiseert Matagalpa een Geboortebos. Geboortebossen staan symbool voor het feit dat elk kind moet kunnen opgroeien in een gezonde groene wereld. Nicaragua is door de jaren heen heel erg ontbost, mede door de klimaatverandering. Zelfs de rivieren liggen in de natte periode veelal droog. Met het Geboortebos proberen we een steentje bij te dragen aan een beter klimaat. Overigens komt er in Tilburg ook een Geboortebos; voor elke boom die daar wordt geplant kan er nu ook eentje geplant worden in Matagalpa.

17/02 Steen in de rivier

'Nicaragua is een arm en tegelijk rijk land'. Ik hoor het me zeggen bij de evaluatie van onze reis naar Matagalpa. We spreken met leden van het comité dat onze band als zusterstad vorm geeft. De armoede en de tekorten op alle gebieden (gezondheidszorg, werkgelegenheid onderwijs en volkshuisvesting) zijn confronterend. Maar de energie die we tegenkomen in alle projecten die we bezoeken is indrukwekkend. Het contrast is groot: aan de ene kant het deprimerende gevoel dat het lot van zieke en ondervoede kinderen oproept. Aan de andere kant het feest van het 145 jarige bestaan van de stad: de salsa, de missverkiezingen, de paarden en hun ruiters. Leerzaam, zo'n directe confrontatie, en tegelijkertijd een aanmoediging om te blijven ondersteunen. Alle onderlinge discussies in onze delegatie gaan over de vorm van die ondersteuning. Soms gaat het om directe hulp, zelfs op individueel niveau. Vaak gaat het over de vraag of we een bescheiden bijdrage kunnen leveren aan de meer duurzame ontwikkeling: het tegengaan van ontbossing, de opzet van beroepsonderwijs, het versterken van de gezondheidszorg, de verbetering van de volkshuisvesting. Het zijn vaak kleine stenen die we met de inwoners en het bestuur van Matagalpa in de rivier leggen. Stenen die ervoor zorgen dat de rivier iets meer de goede richting uitstroomt.

tijdens het planten op de berg Calvario, waar het Geboortebos komt
foto: Miranda van der Klaauw

Ruud Vreeman

Heimwee naar Matagalpa

Het is begin december 2006 wanneer dit avontuur start. Via, via leer ik Saskia Bodelier kennen en zij vertelt me over het leven in Matagalpa en de Stedenband Tilburg-Matagalpa. Al enige tijd ben ik op zoek naar een project waar ik mijn kennis kan overdragen aan derden. Het liefst in een 'derdewereldland', als ik deze term nog mag gebruiken.

Al 28 jaar behandel ik in mijn fysiotherapiepraktijk kinderen. Het onderzoek en de behandeling van baby's in het eerste levensjaar vormt daar een groot gedeelte van. Die kennis zou ik graag willen delen en overdragen in een land waar dit nog niet bekend is.

Binnen een week heb ik een gesprek met leden van de Stedenband en sta ik op de lijst van deelnemers die in februari afreizen naar Matagalpa. Ik krijg een uitgebreide map met informatie om me in te lezen over de situatie in Nicaragua.

Donkere gieren

De reis naar Managua verloopt via een tussenstop in Houston. De burgemeester van Matagalpa staat ons al op te wachten op het vliegveld van Managua en we krijgen een bijzondere (VIP) behandeling in de aankomsthal. De hartelijkheid van het ontvangstcomité valt me direct op en het zal niet de eerste keer zijn in deze week dat ik dat mag ervaren. De volgende dag reizen we met de bus naar Matagalpa, ongeveer 130 kilometer ten noorden van Managua gelegen. De eerste honderd kilometer gaan voorspoedig, want deze weg is perfect, de laatste dertig kilometer zijn een ramp. De gaten in de wegen zijn diep en groot en je ziet de auto's en vrachtwagens van links naar rechts van de weg sturen om de gaten te vermijden. De gemiddelde snelheid daalt drastisch. Langs de kant van de weg zien we Nicaraguanen van alles aanbieden, van leguanen, gevangen parkieten tot kippen en diverse soorten fruit. Als vogelspotter word ik enthousiast als ik de donkere gieren zie. In Nederland een zeldzaamheid, maar niet in Nicaragua. Bij elke vuilnisbelt -en ieder gehucht of dorp werpt zijn vuilnis in de nabijheid van hun habitat- zie je een samenscholing van deze grote vogels.

Liederen

Aangekomen in ons prachtige hotel op een heuvel net buiten de bebouwde kom van Matagalpa kunnen we ons nog even verfrissen om daarna direct weer met de bus naar het stadhuis te gaan, waar de burgemeester ons officieel wil ontvangen in het bijzijn van de gemeenteraad, leden van het Comité Mano Vuelta, de politie, het leger, de brandweer en vooral niet te vergeten de jonge dames van de missverkiezing van Matagalpa. Na

de officiële plichtplegingen maken we een kleine wandeling door de stadskern, waarna we in een plaatselijke taveerne het gerstenat van Nicaragua gaan testen. De streek rond Matagalpa staat bekend om zijn koffieplantages, maar het bier smaakt ook niet slecht. In de kelder van de bar komen regelmatig lokale groepen met gitaren zingen over de gebeurtenissen van hun leven, althans dat vermoed ik, want ik ben de Spaanse taal niet machtig. Vooraf wordt er onderhandeld hoeveel liederen elke groep gaat zingen en wat de prijs hiervan is. De sfeer wordt er direct beter op.

In het kader van het 145-jarig bestaan van de stad Matagalpa zijn er diverse plichtplegingen georganiseerd. Gelukkig hebben we hiervoor burgemeester Ruud Vreeman en wethouder Gon Mevis meegenomen.

Vanaf maandag begint mijn project, het inventariseren van de mogelijkheid tot het onderwijzen en behandelen van methodes voor de motorische ontwikkeling in het eerste levensjaar. De Stedenband had voor mij een eigen tolk geregeld, René Zeledón een 26-jarige Matagalpino. Keurig op tijd is hij er op maandagmorgen acht uur, want om kwart over acht heb ik mijn eerste afspraak bij de Familias Especiales. Het is een organisatie die op een campus een soort mytyschool heeft gebouwd, waar verstandelijk- en motorisch gehandicapte kinderen uit de *barrios* (de sloppenwijken) dagelijks worden behandeld. Sister Rebecca regelt daar alles, een klein maar zeer dapper vrouwtje, *very to the point* waar het om beslissingen gaat. Binnen tien minuten zijn we tot overeenstemming gekomen wat betreft mijn behandelingsmethode en de data wanneer ik kan starten. Eind mei kom ik terug voor een vierdaagse basis cursus. In de leeftijd van 0-12 maanden is weinig bekend in Matagalpa. De cursus geeft vaardigheden ten aanzien van diagnostiek en behandeling in het eerste levensjaar en wordt gegeven aan vrijwilligers en staf van de mytyschool. Tevens maak ik kennis met een medezuster, die een Montessorischol heeft gestart in de stad Mulukuku. Ze nodigt me uit om ook in haar centrum dezelfde cursus te gaan geven. Op de landkaart zoek ik dit stadje op en het blijkt te liggen op nog eens zes uur rijden naar het noorden. Uit meerdere bronnen hoor ik dat er in deze contreien zelfs geen elektriciteit aanwezig is, dus ook geen telefoonverbinding.

De volgende dag ga ik op zoek met mijn gids naar de organisatie Los Pipitos. Na veel omzwervingen vinden we het huis van waaruit ze de wijken ingaan. Helaas is het gesloten en later hoor ik dat deze organisatie mogelijk failliet is. Ik zal bij mijn terugkomst eind mei nog een poging wagen om contact te leggen.

Vanuit de Stedenband word ik op pad gestuurd naar een opvanghuis voor baby's, nog niet zo lang geleden ontdekt door leden van de organisatie. Uit het gesprek dat ik vooraf had met Harri Aarts vernam ik hoe ondervoed deze kinderen eruit zagen bij binnenkomst in dit centrum. Kinderen van amper anderhalf jaar oud met een gewicht van acht pond. Mijn taak is te bekijken en te testen wat behandeling in dit stadium kan betekenen voor het opstarten van de motorische ontwikkeling. Het lage aanvangsgewicht zorgt voor het overleven van dit kind in deze fase, voor de motoriek is geen energie over. >>

Technisch bekeken blijken er voor motoriekontwikkeling mogelijkheden nadat ik enkele kinderen getest heb. Essentiële zaken als hoofd- en rompbalans zijn wel matig ontwikkeld, maar als je ziet dat het gewicht in een half jaar toeneemt met vier kilo dan kan inherent meer gevraagd worden voor het opstarten van de motoriek. Mogelijk weer een project voor het volgende jaar.

Belangrijk vond ik de evaluatie elke avond, die onder leiding van Ruud Vreeman plaatsvond. Iedereen loopt tegen geweldige problematiek aan die in Nederland niet meer voorkomt. Kennisoverdracht is hierbij belangrijk. Het is goed om te zien dat elke delegatiegroep worstelt met de vraag waar te beginnen, zo complex is de materie.

Persoonlijk ervaar ik de inmenging van Ruud Vreeman alsmede van Gon Mevis in de discussie als verhelderend. De onmacht die je ervaart bij het zien van deze immense problematiek maakt je soms moedeloos. Ik ben blij dat ik een concreet klein project heb, waarbij ik in een goede organisatie terecht kom. Ik kan meteen starten en de volgende keer door bouwen met een volgende cursus.

Dank ben ik verschuldigd aan de leden van de organisatie, die gezorgd hebben voor een privé-gids, zodat ik doeltreffend mijn werk kon doen. Ik bedank ook mijn gids René, een bescheiden maar humorvolle jongen. We hebben vele discussies gehad over mijn werk in zijn stad. Hij heeft me zien werken en voelde de vertaling prima aan. De Nicaraguanen heb ik leren kennen als een warm en strijdbaar volk, alleszins de moeite waard om kennis over te dragen, zodat op kleine schaal een betere wereld gerealiseerd gaat worden voor deze bevolking.

Deze week was een intense, soms emotionele en vermoeiende periode. Er is veel werk aan de winkel, maar het is zeker zinvol dit project te gaan starten. In ieder geval heb ik al heimwee naar Matagalpa.

Rob Muller, fysiotherapeut

meervoudig gehandicapte jongen
foto: Harri Aarts

Zomaar een dag in Matagalpa

kinderen met lerares
in een klas in een
'contextrijke omgeving'
foto: Toon Oomen

's Avonds terugblikken op de dag is voor velen een normale bezigheid. Ook hier, al is de plaats niet alledaags: een kleine hotelkamer met een bed, beige muren, witte deuren, witte tegels op de vloer, een TL-buis als licht en verder niks, oja, een nachtkastje met daarop mijn laptop waarmee ik nu deze tekst schrijf. Een bekertje rum verhoogt -naar ik hoop- de inspiratie. De dag zit erop, welbested? Wat heet?

Vanmorgen eerst even de vragen die ik zou gaan stellen aan de leerkrachten van de basisschool Emmanuelle Mongalo y Rubio uittypen. Gelukkig had ik het blaadje met die vragen tussen m'n andere paperassen gevonden. Onnodige paniek gisteren toen ik dacht deze vergeten te zijn. Daarna heb ik een ontbijt verorberd -bestaande uit *gallo pinto*, *plátano* en een kopje koffie; krantje erbij, waarin ik las dat het ministerie van Onderwijs een voorstel ingediend had om de begroting te verhogen tot vier miljard córdoba's (delen door 18 om er dollars van te maken)! Geen slecht nieuws, dacht ik. Later hoorde ik: 'Laten we eerst maar kijken wat er van terecht komt'. De scepsis zit diep geworteld!

Schooluitval

Rond een uur of negen wandelde ik richting Guanuca, de wijk waar de genoemde basisschool staat. De zon was warm, dus kon ik de verleiding niet weerstaan om een taxi te nemen. Ook drong tot me door dat de leerkrachten al meer dan twee uur aan het werk waren, het was namelijk al over negenen. De ijzeren poort werd door een verzameling van dienstdoende mannen geopend. Ik stevende af op de receptie, waar diverse mensen zaten -wat ze daar deden was een volslagen raadsel. Eén van hen bleek de directrice van deze school te zijn, ik wilde een gesprek met haar, geen enkel probleem: zonder afspraak

nam ze alle tijd om me te woord te staan. Wat een voorrecht -naar Nederlandse maatstaven! Terwijl ze zich uitgebreid voorstelde, kon ik mijn opnameapparatuur wat klaarmaken, want nu ging het gebeuren: een begin van mijn onderzoek betreffende schooluitval. Ze praatte vlot en duidelijk -ik hoop dat alles digitaal vastgelegd is. Schooluitval heeft alles te maken met de cultuur van de (arme) mensen, die geen besef hebben van het belang van het naar school gaan, zei ze. Ook spelen andere factoren een rol: verhuizing, armoede (geen eten, geen elektriciteit dus geen huiswerk, dus schaamte, moeten gaan werken, oppas voor kleiner broertje of zusje omdat de moeder iets probeert te verkopen etcetera), ziekte (griep, hoofdpijn, verkoudheid). Deze directrice vertelt honderduit, ook over wat allemaal nodig is op school: een computer om de administratie op orde te houden, landkaarten, scharen, leermiddelen, boeken, maar ook gewone dingen als stiften om op whiteboards te schrijven, potloden en gummetjes voor de kinderen. Ze vraagt of de Stedenband iets voor haar kan betekenen, ik leg uit dat Comité Mano Vuelta -onze counterpart in Matagalpa- de prioriteiten legt wat betreft leermiddelen. Er blijken scholen te zijn die het nog veel harder nodig hebben.

Geen boeken

Na dit informatieve gesprek loop ik richting speelplaats waar kinderen spelen omdat het pauze is. Wat een activiteit, wat een herrie! Ik ben dit helemaal niet (meer) gewend, het verrast me dus ook. Wat een energie hebben die kinderen. Ze zijn ook wel met velen, hierbij moet je denken aan een vierhonderd kinderen op een relatief kleine ruimte, geen wonder dus! Ik maak enkele foto's, zoals er al zoveel gemaakt zijn in de loop der jaren -denk ik nu. Ik breng een bezoek aan de klas van Agnes, ze is bezig met rekenen: sommen met één onbekende factor. De opgaven staan op het bord, de leerlingen schrijven ze over en proberen ze te maken; het valt niet mee, wat een geploeter. Wat een herrie ook, het is onrustig in zo'n lokaal, ook omdat er veel geluid van buiten komt door de half open muren. Ik heb de indruk dat de uitleg niet afdoende is geweest, gezien 'het-zomaar-wat-doen' van de kinderen. Uiteindelijk komt het

toch nog goed als klassikaal alles op het bord uitgelegd wordt. De leerlingen hebben géén boeken, slechts één schrift voor alle vakken, er is een whiteboard, de juf brengt zelf de stiften hiervoor mee. De wand is versierd met historische figuren, op een wit laken geplakt tegen het oude groene schoolbord. Dit heet een 'contextrijke leeromgeving', och het is roeien met de riemen Oja, erg opvallend is de begroeting bij het binnenkomen: alle kinderen staan op, roepen tegelijk 'goede morgen'; ik vraag: 'hoe gaat het?'; zij weer in koor: 'goed'. Het komt zeer gedisciplineerd over, bijna militair! In een ander lokaal van hetzelfde laken een pak. Na de tweede pauze blijkt de klas van Agnes handenarbeid te hebben: een aparte juf laat de kinderen een werkstukje maken, versierd met uitgeknipte groene blaadjes, geplakt op een wit plastic bordje; het ziet er leuk uit. Ondertussen vermaken we ons in de bibliotheek: we pakken een paar rekenboeken, becommentariëren die, ik denk hierbij adviezen te kunnen geven. Deze juf staat er zeker voor open. We lezen gedichten, prachtige verzen -in het Spaans uiteraard! Ik krijg een gesigeneerde dichtbundel cadeau, een liefdevolle tekst achterin. De bibliothecaresse maakt een foto van de overhandiging, een ritueel dat erbij hoort! Tegen twaalfen -het einde van de morgenploeg komt in zicht- wordt het geluid uit de lokalen (nog) hoorbaarder, er wordt opgeruimd, de onrust neemt toe. Rijen vormen zich op de speelplaats, ze krijgen uitgeleide door de juf, in alle rust lopen ze naar de ijzeren poort. Wat een rust, langzaam druppelen kinderen van de middagploeg binnen. Ze wachten stil voor de deur van hun klaslokaal, wij gaan een hapje eten, het werk zit erop!

Mailbox

's Middags dacht ik naar Edismat te gaan, maar ik sloeg af op het juiste moment: naar een internetcafé: even mijn mailbox checken, Ingrid en Wil een bericht (terug-)sturen. Leuk om iets te lezen en daarop te reageren. Daarna heb ik alle delegatieleden die toegezegd hadden mee te werken aan een artikel voor de *¡Cómo No!* gemaaild met het verzoek te reageren op hun eigen 'verwachtingen' van het bezoek! Boter bij de vis ... En precies om vier uur hadden we onze ANDEN-vergadering over 'het project' (de bijscholing) en over het beurzenproject; we blijven bezig ... , maar het wordt ook steeds duidelijker, gelukkig maar.

De dag heb ik besloten met een etentje bij Elena thuis. Gezellig om daar te zijn, met Carlos, een lekker rummetje, een heerlijke (vlees)maaltijd met het onvermijdelijke gesprek over de kwaliteit van de Nicaraguaanse koffie, waarvan ik twee pakken meekreeg om ze thuis te proeven. Met Elena heb ik nog gepraat over mijn project betreffende schooluitval. Een nogal complex probleem waar heel veel aspecten van deze Nicaraguaanse samenleving samenkomen: kinderarbeid, familieproblemen, armoede, gebrek aan motivatie, het reproduceren van het probleem. Hiermee is de cirkel met vanmorgen rond. Ik ga toch proberen mensen te vinden die zich hier hard voor willen maken, hiermee mezelf succes toewensend!

Matagalpa, 20 februari 2007

Toon Oomen

schoolplein
foto: Toon Oomen

Reisverslag Matagalpa

Van 9 tot 16 februari bezocht een grote Tilburgse delegatie zusterstad Matagalpa in Nicaragua. Daaronder burgemeester Ruud Vreeman, wethouder Gon Mevis van internationale samenwerking en vertegenwoordigers van woningbouwcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen. Gon Mevis doet verslag van een enerverende week.

Vrijdag 9 februari - Aankomst

Na een lange vliegreis over Houston in de hoofdstad Managua aangekomen. Nicaragua, dat voelt goed! We hebben meteen na aankomst een bespreking met vertegenwoordigers van de landelijke stedenbandorganisatie Nederland-Nicaragua. Daardoor pas laat naar bed.

Zaterdag 10 februari – Huisvesting & armoede

Om 7 uur even in het zwembad van het hotel een verfrissende duik genomen. Vervolgens om 8 uur een bijeenkomst met de zojuist teruggetreden president van INVUR, het ministerie van Volkshuisvesting in Nicaragua. Na de verkiezingen vorig jaar november is de sandinistische president Daniel Ortega aangetreden. Hij stelt een nieuwe ministersploeg samen. Mevrouw Franco schetst een beeld van de belangrijkste problemen op landelijk niveau. De toon is gezet, samen met de drie directeuren van de Tilburgse wooncorporaties gaan we veel praten over huizen en bestrijding van armoede. De andere delegatieleden zullen zich oriënteren op de gezondheidszorg, zoals de psychiatrie, moeder- en kindzorg en het (beroeps)onderwijs.

Daarnaast gaan we festiviteiten bijwonen die horen bij het 145-jarig bestaansfeest van Matagalpa. Dat begint vandaag met een formele ontvangst door burgemeester Gonzalo Navarro en leden van de gemeenteraad. Het is een beetje hilarisch hoe vaak de namen van de eerwaardige bezoekers worden genoemd. Iedereen krijgt een soort oorkonde als speciale gast. Na afloop lopen we even rond in de stad, bezoeken het koffiemuseum en het 'apenpark'. Daar staat nog steeds het bordje dat ik 3 jaar geleden heb onthuld, waarmee de vriendschapsband Matagalpa-Tilburg wordt bekrachtigd. Een mooi park, vol spelende kinderen en -inderdaad- kleine grappige aapjes in grote kooien.

Zondag 11 februari – Paardenoptocht

Zo rustig als de dag begon, zo spectaculair is deze geëindigd. In de ochtend in een mooi conferentieoord in natuurrijke omgeving een bijeenkomst over de ontwikkelingsplannen van Matagalpa. Goede informatie, zodat de Tilburgse delegatie mogelijke bijdragen in een kader kan plaatsen. Dan volgt een surrealistische bijeenkomst op een haciënda. Leden van de paardensportvereniging ontmoeten elkaar, in een enorme machosfeer van oude kameraden. Rum en bier alom. Zeldzaam elitair van karakter. Geeft wel een doorkijk in de sociale tegenstelling tussen extreem rijk (eigenaren van koffieplantages, internationale handelaren, veeboeren) en de extreme armoede waarin veel mensen leven. Lichtpunt is de muziek. Er speelt een fantastische band, bestaande uit leden van de militaire kapel. Ze blijken die middag te gaan spelen tijdens de paardenoptocht, dwars door de stad. Ik mag meedoen, achter op een jeep, en beleef als deelnemer aan een soort carnavalsoptocht door overvolle straten een geweldige middag. Het swingt enorm. Genieten geblazen. Muziek verbroedert, culturele verschillen verdwijnen als sneeuw voor de zon.

Maandag 12 februari – Duurzame huisjes?

Een moeilijke ochtend. We praten op de universiteit over de verschillende plannen van Matagalpa. Ik zit in de werkgroep huisvesting. De ambtenaren hebben veel voorwerk verricht, maar al snel blijkt dat onze corporatiedirecteuren heel andere ideeën hebben. En zeker niet gerekend hebben op een concrete vraag om vier ton te betalen voor de realisering van 100 huisjes. Want is

bijeenkomst met Gon Mevis, Johan Dunnewijk en Rob Vinken
foto: Theo Smeele

stieren in paardenoptocht
foto: Marjon van Gorp

dat duurzaam, om eenmalig 100 huizen weg te geven, ook al is het doel ten bate van de armen respectabel? Na bezichtiging van enkele van de 150 huizen die na de orkaan Mitch van 1998 met steun vanuit Tilburg zijn gebouwd, nog lang nagesproken met veel delegatieleden.

Dinsdag 13 februari – 'Barrio Tilburg'

Een lange vergaderdag over huisvesting. Terwijl andere Tilburgers intense indrukken opdoen bij bezoeken aan gezondheidscentra, psychiatrisch patiënten, straatkinderen, zitten wij vooral binnen. Al wordt de dag onderbroken door een bezoek aan een stuk bouwgrond, waar 'illegaal' ruim 100 mensen een huisje hebben neergezet. Veelal van golfplaten, plastic, afvalmateriaal. Maar hier en daar ook al met van steen keurig opgemetselde muurtjes. De bewoners werken op de dichtbij gelegen koffieverwerkingsfabriek. Matagalpa stelt voor dit gebied te helpen uitgroeien tot 'barrio Tilburg, een 'buurt Tilburg'. We zien ook een fantastisch mooie wijk die door de internationale organisatie Habitat is gerealiseerd na de orkaan Mitch. Hier wonen notarissen, artsen, leraren van de universiteit. Dat roept bij ons wel kritische vragen op. Moeten zij geholpen worden en waarom vooral zij? En nu het er toch ligt, zou je daar dan niet op aansluiten met huisvesting voor de armen? Aan het einde van de middag komt de cruciale vraag op tafel te liggen: wil Tilburg de plannen van Matagalpa betalen? Ons antwoord: Nee.

We willen wel een ander plan helpen ontwikkelen. Waarbij een soort huisvestingsfonds wordt ontwikkeld. Dat huizen bouwt voor de middenklasse en voor armen. Dat huurinkomsten ontvangt die weer benut kunnen worden. Zodat er een veel duurzamere bijdrage aan de huisvesting geleverd wordt. Of het goed is begrepen, of men het ermee eens is? Donderdag praten we verder. Om 6 uur geeft een jeugdorkest uit Jinotega ter afsluiting nog een verdienstelijk concert.

Woensdag 14 februari – 145 jaar Matagalpa

Een officiële viering van het 145-jarig bestaan. Burgemeester Ruud Vreeman krijgt een plaquette als eregast. Er zijn wat toespraakjes, niet te lang gelukkig. En de militaire kapel uit Managua speelt. Erg leuk om mijn kompanen van zondag weer te zien, al zitten ze nu strak in het uniform. Na de lunch praten we met vertegenwoordigers van het FSLN, de sandinistische partij, die nu aan de macht is na 17 jaar oppositie. Ze zijn vastbesloten het land een duw in de goede richting te geven, maar niet meer op de revolutionaire manier van begin jaren tachtig. Dus opkomen voor de armen, maar wel realistisch: je zult ook de middenklasse de ruimte moeten geven om tot economische groei zien te komen. Armen zullen toegang moeten krijgen tot kredieten, tot land (vastleggen van eigendom) en tot huizen (mogelijkheid creëren om hypotheek te krijgen). Want daar zijn ze nu allemaal nog van uitgesloten.

Ook bezoek ik nog Cecocafen. Een bedrijf dat koffie van kleine boertjes opkoopt en verwerkt. Dat zo ruim 2000 boeren een betere bestaansbasis biedt, doordat ze ondersteuning geven, een redelijke prijs, scholing, gezondheidszorg. Koffie in Nederland die als Max Havelaar wordt verkocht, komt hier onder

andere vandaan. Zo zie ik van nabij hoe belangrijk het is om Max Havelaar koffie te drinken! In de avond is er opnieuw feest in de stad. Live muziek op liefst vijf podia. Ook als festivalstad passen Tilburg en Matagalpa goed bij elkaar.

Donderdag 15 februari – Twintigduizend euro voor Geboortebos

We rijden een fantastische, doch erg kale berg op, de Calvario. Daar is het Geboortebos gepland, dat met steun uit Tilburg wordt gerealiseerd. Achter op de jeep kruipen we stijl omhoog. Genietend van een fantastisch uitzicht planten we de eerste boompjes. En overhandigen we symbolisch de Tilburgse bijdrage van 20.000 euro. Ik benadruk in een korte toespraak de betekenis van dit initiatief. Waardoor in Tilburg en Matagalpa pasgeboren baby's hun naam verbonden kunnen zien met een boom. Waardoor aan natuurbehoud wordt gedaan. En zo aandacht wordt besteed aan de wereldwijde opgave de natuur beter te beschermen.

Als we weer beneden zijn zetten we het overleg over huisvesting voort. De Matagalpino's zien het wel degelijk zitten, onze voorstellen om de huisvestingsplannen op een andere manier aan te pakken. We bieden technische hulp aan. Plus een startbedrag van 20.000 euro van corporaties en gemeente samen, dat landelijk nog kan worden verdubbeld tot 40.000 euro. Edismat, een gemeentelijk leerwerkbedrijf zal de opdracht krijgen septic tanks (toiletten) te bouwen, zodat bewoners in de beoogde 'buurt Tilburg' een hygiënisch huis kunnen bouwen.

Met een kleine delegatie reis ik terug naar Managua. Om de nieuwe presidente van Volkshuisvesting te spreken. Weer een vrouw, zeer gedreven. Een veelbelovend gesprek, omdat ze graag gebruik maken van de Tilburgse en Nederlandse ervaringen. Goede kans dat Matagalpa met ondersteuning vanuit Tilburg een pilot kan starten. Zo komt de reis tot een veelbelovend einde. Ook van de andere delegatieleden hoor ik dat ze flink zijn opgeschoten. De Matagalpino's hebben de zaak goed voorbereid. Het is wel soms vallen en opstaan. Maar duidelijk is dat veel Tilburgers een mooie bijdrage leveren aan de ontwikkelingen in Nicaragua. Mooi, 23 jaar na de start van onze gemeentelijke samenwerking!

Gon Mevis

Dit artikel is onlangs ook in de *Tilburgse Koerier* verschenen.

Voor meer informatie over het bezoek aan Matagalpa kun je ook kijken op www.zoeklog.nl/stedenband.

Heb je interesse om mee te werken of mee te denken in een werkgroep over het thema huisvesting, neem dan contact op met Theo Smeele: de.spanje.fietser@hetnet.nl

Persbericht gemeente Tilburg

Cheque van 20.000 euro voor geboortebos Matagalpa Voor iedere boom in Tilburgs geboortebos ook een in Matagalpa

Burgemeester Ruud Vreeman en wethouder Gon Mevis (mondiale bewustwording) hebben tijdens hun werkbezoek aan Matagalpa een cheque ter waarde van € 20.000,- overhandigd aan de gemeente Matagalpa. Met dit bedrag kan een geboortebos gerealiseerd worden. Geboortebossen staan symbool voor het feit dat elk kind moet kunnen opgroeien in een gezonde groene wereld. "Nicaragua is door de jaren heen heel erg ontbost", licht Gon Mevis toe. "Zelfs de rivieren liggen in de natte periode veelal nog droog. De verandering van klimaat is een wereldwijd probleem, we hebben allemaal de zorg voor een goed milieu. Dat geven we invulling met dit gezamenlijke project."

Tilburgs Geboortebos

Op 21 maart, de nationale Boomfeestdag, wordt de eerste boom geplant in het geboortebos in Tilburg, een perceel dat grenst aan het Noorderbos. Voor elke nieuwe burger kan een boom geplant worden. Voor iedere geboortebosboom in Tilburg wordt ook een boom geplant in Matagalpa. De gemeente Tilburg legt het bos aan samen met de Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB) en de stichting Stedenband Tilburg-Matagalpa.

Burgemeester Vreeman en wethouder Mevis zijn nog tot en met 17 februari op werkbezoek in Nicaragua, samen met vertegenwoordigers op het gebied van onderwijs, (geestelijke) gezondheidszorg en woningbouw.

Voor de pers:

Theun van den Boer, gemeente Tilburg, 013 542 88 19.

Kijk voor meer informatie over het werkbezoek op www.zoeklog.nl/stedenband.

Resultaten en follow-up

Mooi om te zien was dat iedereen heel erg betrokken was bij het werk van de organisaties en de plannen die er lagen. Bij alle groepen lag het accent op de inhoud; het verbeteren van de plannen vóórdat er grote bedragen worden toegezegd. De discussies waren pittig, maar werden gevoerd met begrip en respect. Deze invalshoek is een belangrijke stap in de samenwerking tussen Tilburg en Matagalpa en geeft een richting aan voor de komende jaren.

bezoek aan de wijk Yaule Abajo met huisjes
foto's: Theo Smeele

Zorg

- de gemeente geeft 7.000 euro, de instellingen leggen er geld bij en het ministerie verdubbelt, zodat er 28.000 euro beschikbaar is voor twee prioritaire projecten: het psychiatrie-project en een project voor ondervoede kinderen
- ook aan de continuïteit voor het psychiatrie-project Cuenta Conmigo wil men bijdragen door iets te doen in de sfeer van opleidingen/personele ondersteuning
- er is toegezegd een inspanning te doen voor de fondswerving voor een moeder-kind-centrum met veel aandacht voor preventie, nazorg en samenwerking

Onderwijs

- aanbod van CINOP en het ROC om te assisteren bij een aanvraag voor een beroepsopleiding die aansluit bij de ontwikkeling van de regio Matagalpa, met name op het gebied van toerisme (de Wereldbank steunt deze lijn)
- verder overleg over de voortzetting van de samenwerking met ANDEN (onderwijsvakbond) met een aantal nieuwe elementen
- aanbod van het ROC voor stagiaires in de zorg en de sociale dienstverlening

Volkshuisvesting

- er is 20.000 euro beschikbaar voor de aanleg van septic tanks bij nieuw te bouwen huizen, te produceren en installeren via het bedrijf en scholingsproject Edismat
- het plan Yaule van de gemeente Matagalpa wordt verder uitgewerkt met ondersteuning van de gemeente Tilburg
- er is een inspanning toegezegd voor het vinden van een garantstelling/borg voor de financiering van nieuw te bouwen woningen

Natuurlijk is het de kunst om te zorgen dat al deze voornemens en toezeggingen voortgang vinden. Een datum voor een reünie is reeds geprikt en voor elke groep wordt gezocht naar de beste manier om de contacten warm te houden. Als dat gebeurt, kunnen er de komende jaren mooie dingen gebeuren in het kader van de Stedenband.

Ik sluit af met – nogmaals – iedereen hartelijk te bedanken voor zijn/haar inzet!

Miranda van der Klaauw

'Er is betrokkenheid en tevredenheid aan beide zijden; de stedenband leeft!'

De vrienden van Matagalpa zoeken andere vrienden, iets voor jou? Ieder die Matagalpa lief is kan een vriend(in) aandragen!

Los amigos de Matagalpa buscan a otros amigos, por ejemplo tú!

• advertentie •

Je wordt amigo door 50 euro (op jaarbasis) over te maken op giro 8286724 van St. Amigos de Matagalpa te Tilburg o.v.v Amigos. Voor meer informatie bel: 013 5442169 (Toon Oomen)

Agenda:

- zaterdag 5 mei: Bevrijdingsfestival in de Muzetuin met eerlijke koffie en thee, foto's en een DVD over de productie van koffie (in samenwerking met Bureau Ver(?)antwoord).
- zondag 13 mei
en
zondag 3 juni: Koffieconcerten in het Reeshofpark; in samenwerking met Mundial Productions en Bureau Ver(?)antwoord presenteert de Stedenband twee muziekgroepen tussen 11.00 en 13.00 uur wederom met een kop eerlijke koffie of thee
- zondag 20 mei: de Tilburgse Stedenbanden presenteren tijdens Via del Mondo in de Muzetuin een kinderactiviteit tussen 13.00 en 17.30 uur
- donderdag 24 mei
tot en met
maandag 28 mei: L'avventura stadswandelingen, deelname Tilburgse Stedenbanden onder voorbehoud
- zaterdag 16 en
zondag 17 juni: slotweekend Festival Mundial in het Leypark; Tilburgse organisaties presenteren zich in het T-paviljoen
- zaterdag 30 juni
en zondag 1 juli: koffie- en theecatering en informatie tijdens het Slagwerkfestival in de Muzetuin (in samenwerking met Bureau Ver(?)antwoord)
- 27 april
tot 11 mei: werkbezoek van Tilburgse docenten aan hun collega's in Matagalpa. Bij deze reis sluiten zich vrijwilligers van de Saludgroep en anderen aan.
Kijk op de website (www.tilburg-matagalpa.nl) onder reis-weblog voor dagelijks nieuws en foto's.

'De relaties zijn versterkt, de solidariteit is evident. Het was een interessant en leerzaam bezoek.'

Dé foto van ¡Cómo No!

de twee burgemeesters met op de achtergrond Matagalpa
foto: Toon Oomen